

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 670, Datë 24.12.2019

“Për dhënien e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Energjisë në lidhje me shqyrtimin e procedurave për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike”.

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetare
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj. Leida MATJA	Anëtare
Znj. Adriana BERBERI	Anëtare
Z. Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 24.12.2019, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Shqyrtimi i procedurave për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, nga OST SHA .

Baza Ligjore: Neni 24, germa d) dhe f); neni 26; neni 69 dhe 70 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (i ndryshuar).

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

Relacionit mbi shqyrtimin e procedurave për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, nga OST SHA .

VËREN SE :

1. **Procedura e ndjekur**

Me shkresën nr. 330/2 prot., datë 31.07.2019 (protokolluar pranë AK me Nr. 474 prot., datë 01.08.2019)Enti Rregullator i Energjisë ka dërguar vendimin e bordit Nr. 118 dt. 29.07.2019 ka filluar procedurën për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit

të Energjisë Elektrike për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik” me kërkesë të OST SHA.

“OST” SHA nëpërmjet shkresës me nr.3053 prot., datë 07.05.2019, protokolluar në ERE me nr. 330 prot., datë 09.05.2019, ka përcjell për miratim draft “Rregullat e Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike”, i cili është hartuar nga shoqëria “OST” SHA me asistencën teknike të financuar nga “IFC”.

OST SHA me qëllim përgatitjen e këtyre rregullave në mënyrë sa më të plotë, ka përcjell për mendim draft-rregullat e tregut shqiptar të balancimit dhe ka zhvilluar takime me palët e interesuara në zbatim të nenit 98, pika 1 e ligjit nr.43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”, i ndryshuar.

ERE me anë të shkresës nr.630/5 prot., datë 14.11.2019 (protokolluar pranë AK me Nr. 474/2 prot., datë 15.11.2019) kërkon opinionin dhe qëndrimin e AK-së, pas shkresës nr.6727/2 prot., datë 31.10.2019 të OST SHA, lidhur me shqyrtimin e procedurës së “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike”.

Vendimi nr.118 datë 22.07.2019 është bazuar në nenin 16, 19, 62, 98, 99 dhe nenin 100 të ligjit nr.43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar; nenin 19, 26 të “Rregullave të Organizimit, Funkcionimit dhe Procedurat e ERE-s.

Enti Rregullator i Energjisë, me vendimin nr. 118, datë 22.07.2019 ERE, vendosi të filloj procedurën për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” sipas draftit të hartuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST) SHA me asistencën teknike të “IFC”-së.

Enti Rregullator i Energjisë në bazë të nenit 98 të Ligjit 43/2015 “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, është organi kompetent për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike.

Rregullat e Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike kanë për qëllim të:

- a. themelojnë menaxhimin me bazë tregu të balancimit të Sistemit Elektroenergjitik, që operohet nga OST;
- b. përcaktojnë marrëdhëniet ndërmjet pjesëmarrësve të tregut në tregun e balancimit;
- c. mundësojnë përgjegjësi të qarta të balancimit për pjesëmarrësit e tregut;
- d. përshkruajnë të drejtat dhe përgjegjësitë e ofruesve të shërbimit të balancimit,
- e. krijojnë një mekanizëm për përcaktimin e çmimit të shërbimeve balancuese të prokuruar nga OST, si dhe mekanizmin për llogaritjen e çmimit të shlyerjes së disbalancave dhe pagesave financiare të disbalancave për Palët Përgjegjëse të Balancimit; dhe
- f. çështje të tjera që lidhen me operimin e tregut balancues.

Rregullat e Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike kanë si objektiv krijimin e një mekanizmi balancues eficient, transparent dhe jo diskriminues që përcakton përgjegjësitë e balancimit dhe nxit pjesëmarrësit e tregut të kryejnë balancimin, si dhe të ofrojnë shërbime balancuese.

Drafti i Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike, i paraqitur nga OST SHA për miratim, është i strukturuar në njëmbëdhjet (11) kapituj dhe tre anekse (3);

AK pasi u njohëm me vendimin e mësipërm për shqyrtimin e procedurës për “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” sipas draftit të hartuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST) SHA me asistencën teknike të “IFC”-së, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, nga OST SHA, në zbatim të nenit 69, të ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003, i ndryshuar, filloi puna për vlerësimin e vendimit nr.118 të ERE , i cili gjendej i publikuar në faqen e web-it të ERE-s.

ERE në mbështetje të nenit 27, 29 të” Rregullores së organizimit, funksionimit dhe dhe procedurave” për të kërkuar opinionin e grupeve të interesit dhe institucioneve organizoj një seancë dëgjimore bazuar në shkresës nr. 630/5 prot., datë 10.10.2019 me përfaqësues të palëve të interesit, për të diskutuar mbi miratimin e ndryshimit të kërkuar nga OST SHA.

OST SHA në shkresën e saj drejtuar ERE-s përpara miratimit të rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike, kërkon si tw arsyeshme dhe transparente të përfshihen në rregullat e tregut sa mw poshtw vijon:

a) përcaktimin e afatit kohor të zbatimit Dry-run në implementimin pa efekte financiare, pasi ky afat nuk është pjesë e përmbajtjes së rregullave të propozuara nga OST SHA.

b) në pikë 3.2 “Hyrja në fuqi e Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit” përcaktohet se: *“ERE duhet të lëshojë një vendim për shfuqizimin e “Rregullat e përkohshme për mekanizmin balancues të energjisë elektrike” në momentin e hyrjes në fuqi të Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit(TSHB)”* të hiqet nga draft rregullat, por të parashikohet një pikë e veçantë në raportin përfundimtar të miratuar nga ERE, sipas të cilës, të gjitha aktet e mëparshme rregullatorë, që rregullojnë balancimin në sektorin elektroenergjitë shqiptar, të shfuqizohen.

c) në pikën 3.3.3, “procesi fillestar i shqyrtimit të zbatimit të rregullave të TSHB”, fillon në varësi të paraqitjes nga OST në ERE të një raporti përmbledhës mbi eksperiencën e fituar nga zbatimi i rregullave, por në këtë pikë nuk shprehet nëse paraqitja e këtij raporti është detyruese.

d) në kapitullin 4 pika 4.1.1.7 është lënë bosh pjesa për sa ditë do të pezullohet marrëveshja me Ofruesit e Shërbimit të Balancimit(OshB-në), ndërkohë që në marrëveshje në aneks është parashikuar afati 30 ditë.

e) pika 5.6.1 e rregullores si pjesë e “Çmimit të disbalancave” shprehet se: “Kostot e prokurimit të kapacitetit rezervë mbarten në tarifë. Çdo rezultat neto për OST SHA nga Pala Përgjegjëse e Balancimit (PPB) dhe shlyerja e Ofruesit të Shërbimit të Balancimit (OShB) do të përlllogariten në tarifën e vitit të ardhshëm. Të gjitha kostot e tjera të alokuara për OST për të zhvilluar, operuar dhe mirëmbajtur proceset operative që lidhen me regjistrimin e PPB, ndryshimet, dispozitat e PPB të mundësisë së fundit, shlyerjen e disbalancave, si dhe kosto e ngjashme mbulohen nga tarifa”.

f) në pikën 5.9.1.1 për Palën Përgjegjëse për Balancimin(PPB) të mundësisë së fundit, nuk parashikohen kriteret e përcaktimit të saj dhe as cili është autoriteti përgjegjës për

përcaktimin e PPB-së. Analogjia me FMF (OSHEE aktualisht) nuk gjen mbështetje në ligj, pasi ligji nuk parashikon PPB të mundësisë së fundit, për më tepër që rolin e FMF mund ta kryejë çdo furnizues që përcaktohet si i tillë dhe jo vetëm OSHEE.

i) në pikën 5.9.3.2 përfshihet opinioni i konsulentit dhe nuk përbën një dispozitë të saktë të rregullave. Gjithashtu analogjia me FMF është e paqartë për përcaktimin e PPB së mundësisë së fundit.

j) në pikën 5.9.1.5, gërma “b” ndër të tjera thuhet se për koston e PPB të mundësisë së fundit, kostot e këtij roli të përkohshëm të PPB-së, duhet të mbarten në tarifë pa përcaktuar mënyrën e llogaritjes së këtyre kostove në kushtet e PPB së mundësisë së fundit.

k) nuk është parashikuar në këto rregulla mënyra e shpërndarjes së përfitimeve financiare të mundshme të OST SHA gjatë operimit të këtij tregu tek klientët.

2. Vlerësimi mbi shqyrtimin e procedurës për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” sipas draftit të hartuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST) SHA, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik.

ERE ka miratuar me vendimin nr. 118 datë 22.07.2019, fillimin e procedurave të “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” në përgjigje të kërkesës së OST SHA fillimin e procedurës së miratimit të “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” sipas draftit të hartuar nga Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST) SHA, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik.

ERE ka miratuar vendimin nr. 118 datë 22.07.2019 duke vendosur :

- Të fillojë procedurën për miratimin e “Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike” bashkë me anekset përkatëse, të propozuara nga OST SHA me qëllim zbatimin e periudhës së implementimit të tyre (Dry Run) pa efekte financiare për një periudhë kohe 6 mujore.

Gjatë procedurës për miratimin e Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike, si dhe propozimet e OST SHA, konkludojmë se janë të rëndësishme për më shumë transparencë, argumentim të kostove për të gjithë procesin, dhënien e rekomandimeve si më poshtë vijon:

- a. Përcaktimin e afatit kohor të zbatimit Dry-run për një afat të arsyeshëm, si pjesë përbërëse e rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike.
- b. Shfuqizimin e të gjitha akteve të mëparshme rregullatorë që rregullojnë balancimin në sektorin elektroenergjitik shqiptar, pas miratimit të Rregullave të TSHB.
- c. Raporti përmbledhës mbi eksperiencën e fituar nga zbatimi i rregullave nga OST SHA të jetë i detyruar dhe pjesë e rregullave të tregut.

- d. Unifikimin me 30 ditë i marrëveshjes për OShB-në si në draft rregullat e tregut ashtu dhe në aneksin e rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike.
- e. Përcaktimi i qartë i kostos së tarifës për PPB-në nga OST dhe palët e interesit, kosto të cilat duhet të jenë të justifikuara dhe argumentuara, bazuar në përcaktimet e “Metodologjisë e llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike” miratuar me Vendimin e bordit të ERE-s nr. 180, datë 08.11.2017.
- f. Përcaktimin e kritereve si për Palën Përgjegjëse të Balancimit(PPB) të mundësisë së fundit, ashtu edhe të Autoritetit Përgjegjës të PPB-së. Analogjia me FMF (OSHEE aktualisht) nuk gjen mbështetje në ligj, pasi ligji nuk parashikon PPB të mundësisë së fundit, për më tepër që rolin e FMF mund ta kryejë çdo furnizues që përcaktohet si i tillë dhe jo vetëm OSHEE.
- g. Përcaktimin e mënyrës së llogaritjes së kostove në kushtet e PPB së mundësisë së fundit në këto rregulla.
- h. Parashikimi i qartë i shpërndarjes së përfitimeve financiare të mundshme të OST SHA gjatë operimit të këtij tregu tek klientët si pjesë e rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike.

Pra duke vlerësuar që:

- Operatori i sistemit të transmetimit të energjisë elektrike ka një rol kyç në tregun e energjisë elektrike, i cili ndikon në mënyrë të drejtpërdrejte në sigurinë e furnizimit me energji elektrike;
- Operatori i transmetimit të energjisë elektrike është operatori i vetëm në tregun e i transmetimit të shpërndarjes së energjisë elektrike, pra është monopol natyror dhe si i tillë tarifat e aplikuar prej tij kundrejt PPB-ve duhet të pasqyrojnë drejt parashikimet ligjore lidhur me rregullat, përcaktimet ligjore, metodologjinë e përcaktimit të tarifës - kostove, bazuar në një kthim të arsyeshëm, një kohëzgjatje të arsyeshme të përcaktuar dhe të miratuar nga ERE.
- Gjithashtu, shërbimi i transmetimit të energjisë elektrike është i pazëvendësueshëm për pjesëmarrësit e tregut të energjisë elektrike, si rrjedhim edhe tarifat që do të aplikohen nga OST SHA do të ndikojnë në funksionimin e tregut të energjisë elektrike, në transaksionet e pjesëmarrësve të tregut dhe kostot përkatëse dhe do të reflektohen në kostot e klientëve tarifore apo konsumatorët familjarë;

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenet: 24, germa d) e f); 69 dhe 70 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës” (të ndryshuar), me propozim të Sekretariatit,

VENDOSI:

- I. T’i rekomandojë ERE-s që gjatë procedurës së miratimit të Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike për të siguruar përmbushjen e detyrimeve të shërbimit publik, të marrë në konsideratë:
 - a. Përcaktimi i qartë i afatit kohor të zbatimit Dry-run si pjesë përbërëse e rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike.
 - b. Shfuqizimin e të gjitha akteve të mëparshme rregullatorë që rregullojnë balancimin në sektorin elektroenergjitik shqiptar, pas miratimit të Rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike.
 - c. Raporti përmbledhës mbi eksperiencën e fituar nga zbatimi i rregullave nga OST SHA duhet të jetë i detyruar.
 - d. Unifikimin e afatit të marrëveshjes për Ofruesit të Shërbimit të Balancimit si në draft rregullat ashtu dhe në aneksin e rregullave të Tregut Shqiptar të Balancimit të Energjisë Elektrike.
 - e. Përcaktimi i qartë i kostos së tarifës për Palës Përgjegjëse Balancuese nga OST dhe palët e interesit, kosto të cilat duhet të jenë të justifikuara dhe argumentuara, bazuar në përcaktimet e “Metodologjisë e llogaritjes së tarifave të transmetimit të energjisë elektrike” miratuar me Vendimin e bordit të ERE-s nr. 180, datë 08.11.2017.
 - f. Përcaktimin e qartë të kritereve për Palën Përgjegjëse të Balancimit(PPB) të mundësisë së fundit, se edhe të Autoritetit Përgjegjës për përcaktimin e PPB-së. Analogjia me Furnizuesin e Mundësisë së Fundit (OSHEE aktualisht) nuk gjen mbështetje në ligj, pasi ligji nuk parashikon PPB të mundësisë së fundit, për më tepër që rolin e Furnizuesit të Mundësisë së Fundit mund ta kryejë çdo furnizues që përcaktohet si i tillë dhe jo vetëm OSHEE.
 - g. Mënyra e llogaritjes së kostove në kushtet e Palës Përgjegjëse Balancuese (PPB-së), të mundësisë së fundit të jetë e përcaktuar si pjesë përbërëse e këtyre rregullave.
 - h. Të përcaktohet qartë mënyra e shpërndarjes së përfitimeve financiare të mundshme të OST SHA gjatë operimit të këtij tregu tek klientët si pjesë e këtyre rregullave.

II. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin dhe zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS